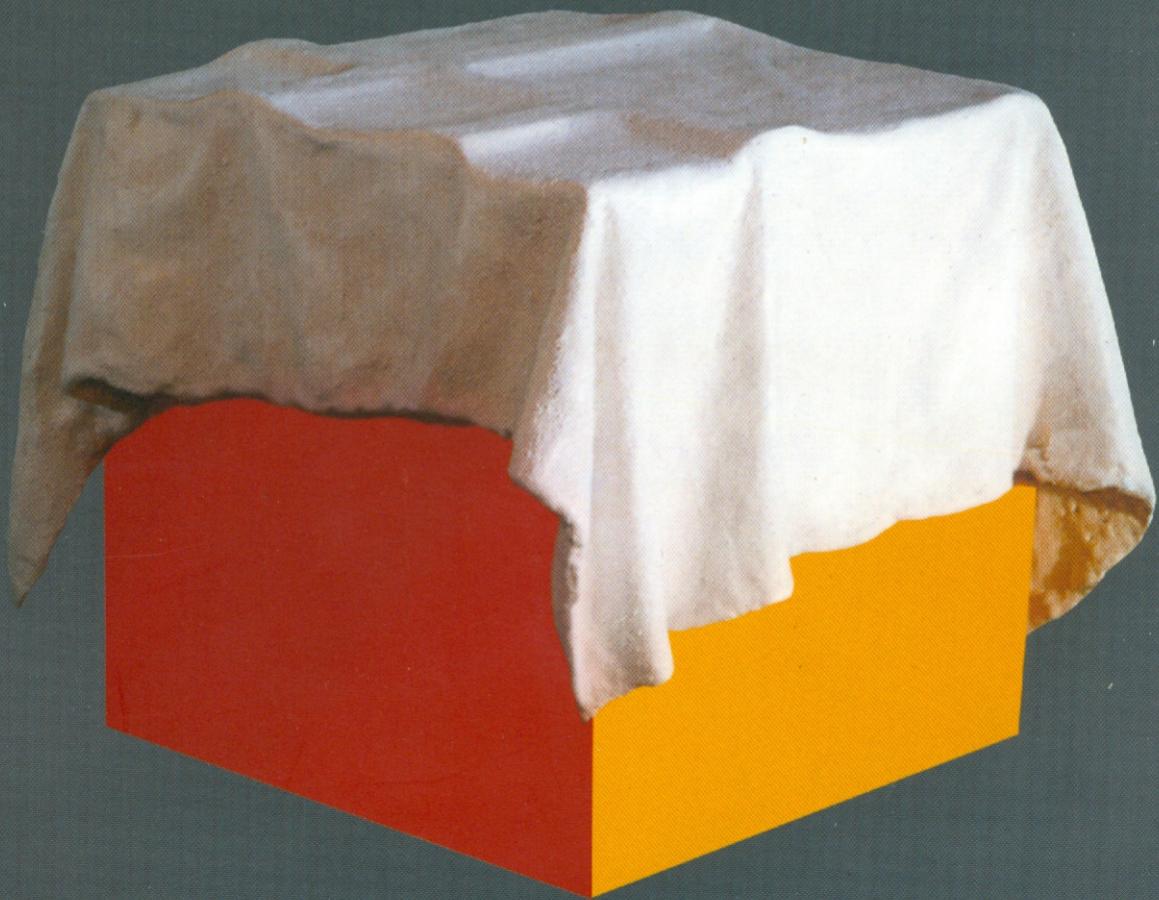
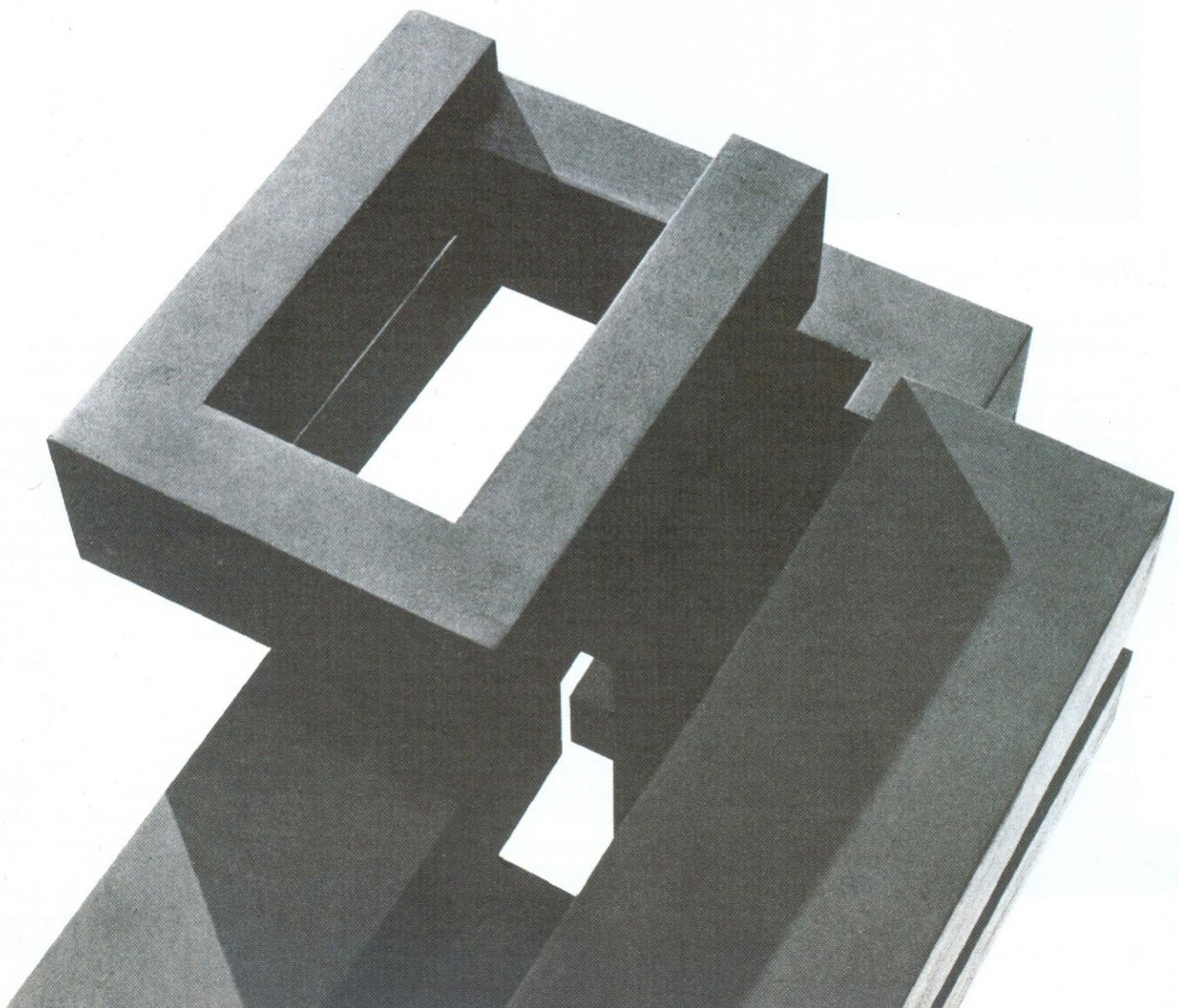
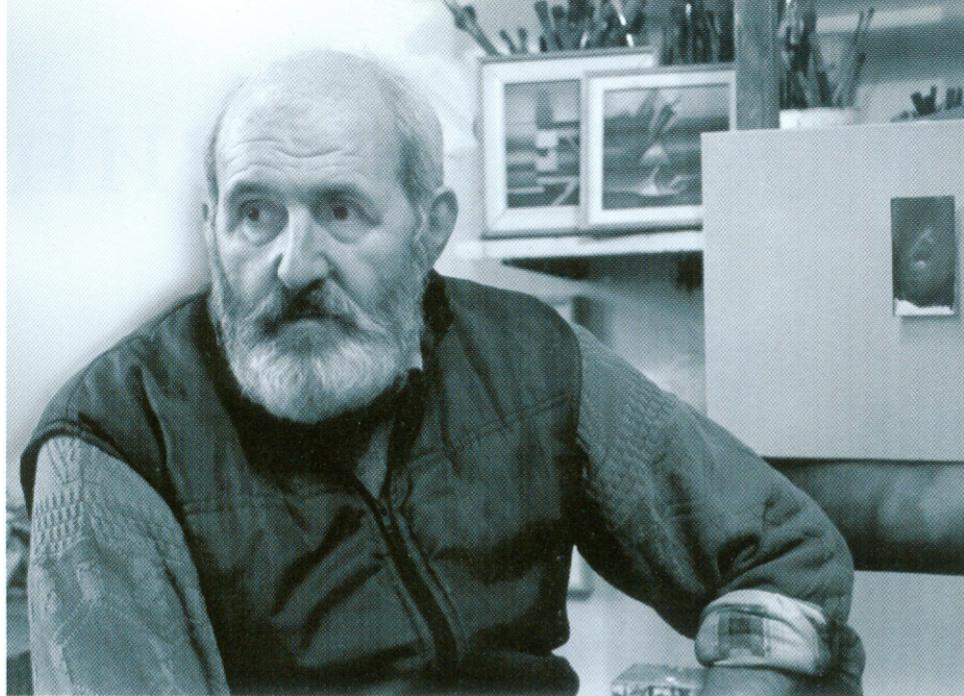

Драгослав Марковић

Драгослав Марковић

Драгослав Марковић

Рођен 1946. године у Избеници код Варварина.
Академију примењених уметности завршио у Београду, 1972. Просветни радник.

Самосталне изложбе:

Јагодина, Центар за културу, 1976.
Београд, Галерија Коларчевог народног универзитета, 1980.
Јагодина, Галерија позоришта, 1988.
Београд, Галерија ВМА, 1994.
Варварин, Галерија Дома културе, 1995.

Групне изложбе:

Изложба Удружења ликовних уметника Србије, Београд 1981,1982,1984.
Салон 9+, Народни музеј Крагујевац, 1995.
Октобарски салон, Београд, 1977,1978,1980,1984.
Југословенско бијенале мале пластике, Мурска Собота, 1981.
Инглштат, СР Немачка, 1982.
Изложба чланова ликовних уметника, Јагодина 1973-2003.

Награде:

Диплома Светозар Марковић за ликовно стваралаштво, СО Јагодина, 1981.
Више пута награђиван на Октобарским изложбама Клуба ликовних уметника
у Јагодини

СКУЛПТУРЕ И ЦРТЕЖИ ДРАГОСЛАВА МАРКОВИЋА

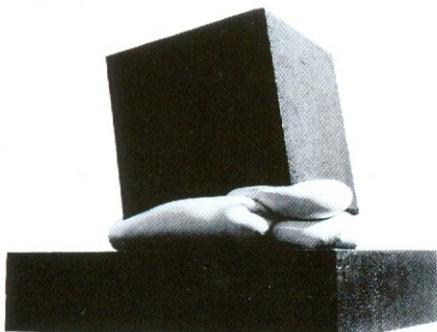
Драгослав Марковић, у протеклих тридесет година рада, потврђује се као стваралац разноврсних интересовања, стварајући у областима: скулптуре, примењене пластике, цртежа и сликарства. Припада кругу академски образованих уметника Јагодине и члан је Удружења ликовних уметника Србије. Ликовно образовање стиче на Академији примењених уметности у Београду (1967-1972) у Класи за скулптуру у простору и архитектури, коју је водио професор Миодраг Живковић. По завршеној Академији, Марковић се активно бави ликовном проблематиком и у првој фази самосталног стварања, остварује мање серије апстрактних, геометријско – конструктивистичких скулптура на теме: „Кацига“, „Звер“, „Капсуле“ и друге. Осамдесетих и почетком деведесетих година у истом стилу реализује два споменичка – скулптурална објекта од бетона модерних форми, у Орашују код Варварина и Милошеву код Јагодине.

После 1975. године његово интересовање је усмерено ка истраживању изражености контрасних односа у скулптури, односа геометријског и аморфног, тврдог и меког, црног и белог, видљивог и скривеног. Реализује мање циклусе скулптура у гипсу, бетону и полиестеру, кубичних – сандучастих облика на теме: „Притисак“, „Пакети“ и „Тајне“.

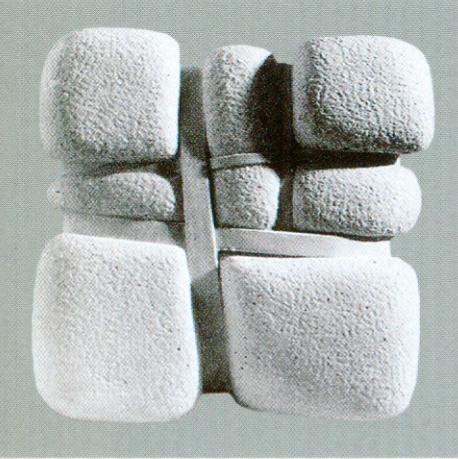
Помоћу бројних избочина и удубљења, понављаних форми, аутор ствара архитектонику простора. Истакнуте праве линије и упрошћене меко заобљене контуре заробљених маса, чврсто увезане опутама и тако визуелно подељене на више сегмената, дају овим „пакетима“, „сандуцима“ волуминозност и у целини интересантне ритмове. Динамичност форме се добија чврстим затварањем основног облика путем тврдих линија, а у тим оквирима дубоки набори истичу јаке контрасте светlostи и сенке. Волумен је просторно разбијен, али затворен у блоку, чиме је добијена скулпторална тежина. Форма је стишњена и сапета, укроћена кашевима и тракама, или нагњечена и притиснута тешким кубичним формама. Динамика маса расте и кулминира на најрељефнијим тачкама којима се дефинише дубина простора, обично усред, али и у помереном центру композиције. Формално очувана структура је првидно мирна и емоционално уздржана.

Јако изражену метафизичку интонацију има серија скулптура – објеката, под називом „Тајне“, код које су употребни предмети прекривени или скривени богато набораним драперијама. У овом циклусу уметник експлоатише драперију као основни елемент дела од материјала: полиестер и бетон, гипс и слично. Заставе и заставице, којима је једно време посвећен, имале су симболична значења и истрчавања која су указивала на радозналост уметника да се соочи са непознатим и прихвати нове изазове у области слушајног и несвесног.

У „Тајнама“ морфологија приступа је рационална и јасна. Уметник се труди да сплетом угловном вертикала, али и хоризонтала и кривих линија, зароби форму, да је прикаже одређеном, статичном и рационално прихватљивом. Немоћне да прерасту своја ограничења, површине се развијају ка унутра,

Пријесак, 1975,
дрво и гипс, 37 x 37 x 37 цм

Пакет II, 1975,
бетон, 36 x 36 x 15 цм

добијајући, притом, на садржај и импресији у метафизичком смислу. Иако исказани стабилном архитектоником композиције, ови мотиви често имају вредност симбола, загонетност и тајновитост која је скривена у дубљим слојевима облика.

Подлога је видљива, или се наслуђује, или је равна и инертна – она се не опире воли ауторовог мисаоног тока и има улогу фона у сенци који још јаче истиче пластични набој утрађених материјала и његов динамични ритам. У овим случајевима је постављење невајарских материјала на мирне и равне површине имало улогу контрастирајућег чиниоца.

Као резултат даљих истраживања, иза серије сандука, произашао је краћи циклус колажираних цртежа у којима је Марковић покушао да помири супротности геометријске јасноће камених, мермерних постамената са меко обликованим драперијом и праменовима. Снажно повучене линије одвајају различите површине, које су потпуно дефинисане и уобличене. На овим цртежима Марковић афирмише јасно ограничено облике помоћу игре светло – тамног, дајући им тиме самосталност, али их линијом истовремено повезује са осталим структурима цртежа.

Иако по образовању првенствено скулптор, Марковић и на сликама, па и цртежима, показује перманентну заинтересованост за егзистенцију и волуминозност форме. Живећи сопствени живот, његови облици тајанствено и супериорно владају над предметима свакодневице и бивају искоришћени да изразе уметников стваралачки кредит, његов однос према животу и свету.

Изненађује, међутим, у тим креативним премиšљањима, једна јако присутнаnota ирационалног која надире из позадине и стоји у оштрој супротности са надахнутим, али помало хладним ауторовим рационализмом.

Средином деведесетих, паралелно са колажираним цртежима, а на неки начин, произилазећи из њих, уметник експериментише са рељефима и отисцима, пуним анатомских детаља. Ови се, пак, настављају фризовима „Метопама“, који су далека асоцијација на остатке партенонске архитектуралне пластике.

Ти правоугаони издужени рељефи, спојени су у триптихе и, упркос јасним цензурама, нарочито по вертикални, све представе су ликовно и идејно повезане. Избегнута је наративност датих представа јер аутор има за циљ синтезу ликовних компонената као примарних вредности датих остварења. Удаљавање од стварности наглашено је сталним присуством несликарских и невајарских материјала. Уметник креће од минималистичке акције, утрађујући и утискујући у носећу површину алате, мртву природу, плодове и слично. Глатко моделовани и грубо нанети вајарски материјали, облине и геометријске форме, боја и необојене површине, распоређени су тако да је монотонија избегнута. Сједињавањем асамблажа са полиестером, геометријских форми прекривених набораном драперијом, настали су радови јасно рашчлањених облика, при чијем су креирању коришћени најразличитији материјали: дрво, камен, бетон, гипс, песак, папир, смоле и слично. Коришћење ових материјала допринело је живој пластичности изведеног објекта.

На метопама, фланкираним са највећом пажњом, сцене се могу пратити глобално и појединачно. Људска фигура је често постављена у оквирима асоцијативних детаља те, на неки начин, делује дематеријализовано. Ликови су лишени органске живости, а ипак, ослобођени покретом. На представама се везују органско и анорганско, изједначавајући оно што је непокретно и вечно са оним

што је живо и пролазно. Ликови нису портретно моделовани, нити су индивидуализовани, али остављају снажан и супериоран ликовни утисак.

Моделовање је једноставно, у крупним потезима и са широким површинама, без много детаља. Код овако уздржаног моделовања пажња је усредсређена на дубље планове форме. Ритам композиције, уравнотежена структура и хармонијски односи маса везују ова остварења за најбоље традиције нашег вајарства. Уметник очигледно познаје оно што је тренутно највредније у савременој уметности.

Основна концепција Марковићевих скулптура је изразито рељефска. У сведеном оквиру његове скулптуре остварују простор пун светlostи и сенке, где су градивни елементи уравнотежено распоређени, а опет, сваки има посебан ритам и егзистенцију. Преливањем енергија из првог у други план чврсто су повезани у целину сви сегменти и на тај начин истакнута просторна дубина. На његовим остварењима приказани су одређени мотиви који су, при ликовној конкретизацији, до крајности рационализовани, схематизовани и преточени у апстрактну форму. На њима одустајање од реалистичког не доказује једноставност мотива и обраде, већ напротив, крајњу сложеност и суптилност замишљене теме.

Главне сцене нису увек у централној осовини, понекад постоји и више паралелних токова. При моделовању, пажња је усредсређена на дубље планове форме. Форма је рационална, тектонски рашичана, све стилизовано у рељефну површину, нефигурални, антрпоморфни и геометријски мотиви, ако постоје, дати су у органском споју, а у први план су истакнути волумен и контрастни ефекти. Композиција је прећедна, јер су све масе брижљиво моделоване и организоване. Сваки сегмент има посебан ритам и експресивност, да би сви скрутили заједничку замисао аутора, па цела композиција делује јединствено и усклађено. Скулптор је опседнут контрастима јер у њима види генезу хармонизовања космичких и земаљских сила. Отуда његове слике и скулптуре лебде између стварног и нестварног.

Уметничка рутина омогућује аутору да одржи равнотежу композиције, да избегне нервозне ритмове и сачува оптимистички мир и стабилност. Једноставна садржина и смиренна, логична композициона схема део су уметниковог премишљања и аналитичког приступа делу. Обликоване форме поседују појачану виталну снагу, јер тензије унутрашњих набоја нису пренете равномерно на спољне површине, већ су концентрисане на неколико истакнутих места. Уметник зна да оваква концепција не открива суштину ствари и да се тек испод видљиве површине и форме, негде дубоко у срцу слике и скулптуре, налазе жиле и дамари којима тече и пулсира животна супстанца форме.

И као скулптор, и као сликар, аутор има изванредан осећај за форму. У свом прилично личном и дисциплинованом приступу, он избегава илузионистичко проламање волумена или боје и инсистира на контрастима по усталасаним површинама. Оваквим техничким поступком посматрач је често доведен у дилему: где завршава скулптура и почиње слика?

Упорним истраживањем замршene стварности, искрено одан задатку проналажења естетског у тривијалним појавним облицима, Марковић ствара циклус слика на тему „Слике за пролазнике“, којима општи са свакодневицом преко оронулих зидова, графита на њима, остатака плакета и флекса и свега онога што асоцира на човеков нагон за самоуништењем и потребу да оскрнави и уништава своје окружење. Ови остаци догађаја су трагично сведочанство

Tajna I, 1976,
полиестер, 25 x 26 x 20 см

драме, произашле из људске немарности и деструктивности. У сликарску основу он утрађује колажне и елементе асамблажа, користећи, притом, и несликарске материјале: песак, пластику, урађене предмете, чиме добија занимљиву структуру и богат ликовни аранжман. Овај, пак, има своју причу, филозофску потку о трајању и нестајању. На тим старим, оронулим детаљима, људски дух се најлакше приближава предметима и са њима идентификује доследно бришући границу између човека и инерте материје.

Неутрални фон и вешто нанесена сумирана колористичка гама, у којој преовладавају плаво – зелене, сивкасти окери и спорадични црвени акценти, не-наметљиво праве одлична сазвучја са цинобером, mrком, сивом, прљаво – белом бојом и преливају рационалном хладноћом ове исечке из свести, у којима је све заустављено. Упркос редуциране палете ове композиционо једноставне слике су колористички звонке. Иако у овом сликарству нема вихорних судара боја а тиме и драматичности, у њима ипак постоји психолошки окршај између свесног и подсвести, рационалног и ирационалног. На њима се не препознаје емотивни реалиста, већ тумач свеопште егзистенцијалне стагнације.

Читка идеја, промишљена композиција малих по формату, али вредних по резултату, слика, чине вероватном претпоставку да оваквом делу претходи дуго интелектуално промишљање и анализа. Чини се да је то део ауторовог уверења да све што је вредно и лепо проистиче из мере, ограничења, пропорција и равнотеже и да је извориште свих ових елемената у интелектуалном мишљењу.

Уз дисциплинованост облика сведених структура, које су резултат сопственог рафинмана, уметникова смиреност и преданост стваралачким поступа тима резултат су лаганог дозревања и сабирања свих проживљених интелектуалних искустава. Марковић зна да последње истине нашег времена не могу да се изразе чистом фигурацијом, па се рационално опредељује за баланс између предметног и асоцијативног чиме остаје емотивно чврсто везан за токове савремене, модерне уметности. Задњих година Марковић се враћа циклусу „Тајне“ и „Заставе“, чини склуптуралну форму просторно сложенијом и садржајно богатијом. Користи алтернативне материјале, просечена и перфорирана платна, преко којих монтира златне и беле знаковне форме чиме исказује свој перманентни немир и тежњу да не заостане на путу стварања.

Ово стваралаштво није конвенционално, већ је у њега унета једна лична нота, која упућује на интелектуалну радозналост и право да се слободно мисли о стварима и животу. У овом измицању уобичајеним стилским категоријама лежи основна снага Марковићевог опуса.

Мира Бојкић, историчар уметности,
виши кустос Завичајног музеја
у Јајодини

SUMMARY

*Hronika II, iz ciklusa Metope, 1995,
bojeni reljef, 148 x 44 x 10 cm*

Dragoslav Markovic belongs to the circle of Academy educated painters of Jagodina and is a member of the Association of Painters of Serbia.

He acquired his art education at the Academy of Applied Arts in Belgrade (1967-1972), Major - sculpute in free space and architecture.

In the first stage of his independent work, he realized the series of geometric and constructional sculptures within the topics: "Helmets", "Capsules" and "Beasts". After 1975. he became interested in the contrasting situations in sculpture, geometric and amorphous, black and white, visible and hidden. Pressed by the cubes, tightened by the belts and covered by the draperies, the shapes of these sculptures suggest tension and secrecy of the contents of the deeper layers of the form.

In the 1990-ies, Markovic realized reliefs and assemblages of the topics: " Prints" and "methopes", paraphrasing the fragments of the antique damage reliefs as a testimony of the time and human destruction and cruelty.

In recent years, he has made the sculptural form more expressive and spatially richer, using alternative materialsd in sculpture and relief installations.

In his drawings he explores the artistic contrasting relationships of forms and materials by combining the classic drawing procedure and coloured collage fragments, and, in that way, builds illusions of space arrangements made of stone bases, locks of hair and draperies, located in the sterile, white spaces.

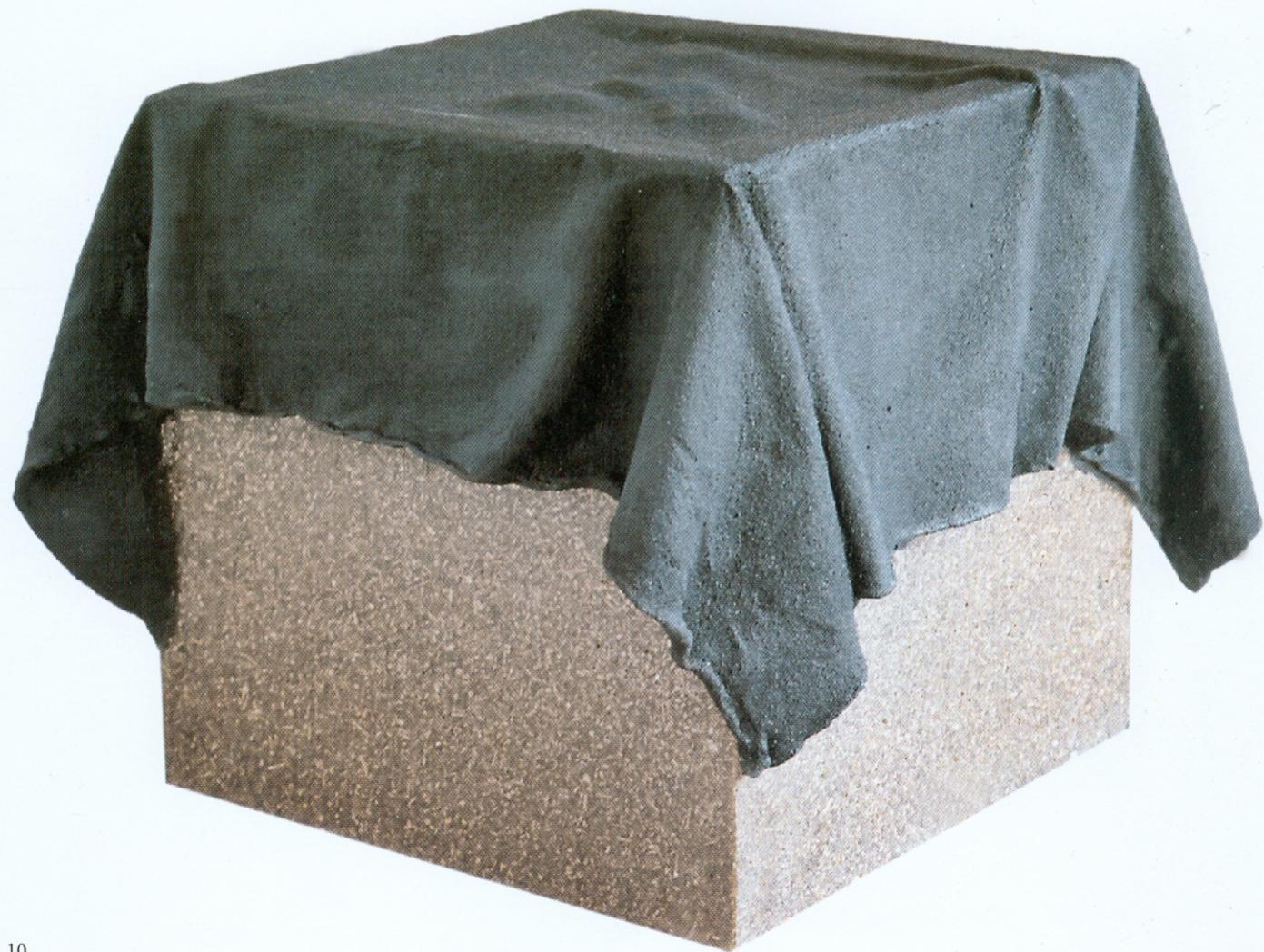
The work of Dragoslav Markovic has no conventional tone, it is filled with the intellectual and creative desire to freely express a personal attitude towards art, objects and life.

Tajna II, 1976,
гипс, 26 x 25 x 23 см

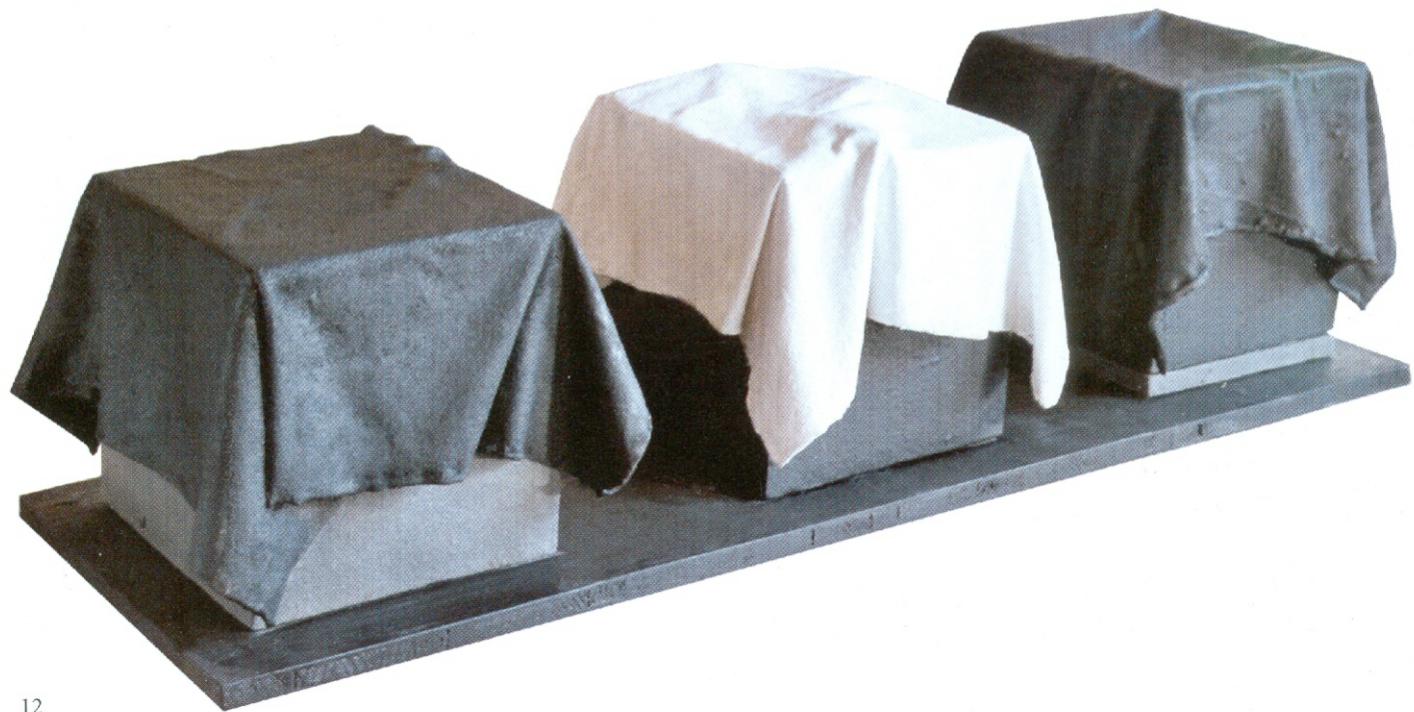
Илузионистичка кућија
из циклуса „Тајне“, 1983,
полиестер, 25 x 25 x 21 цм

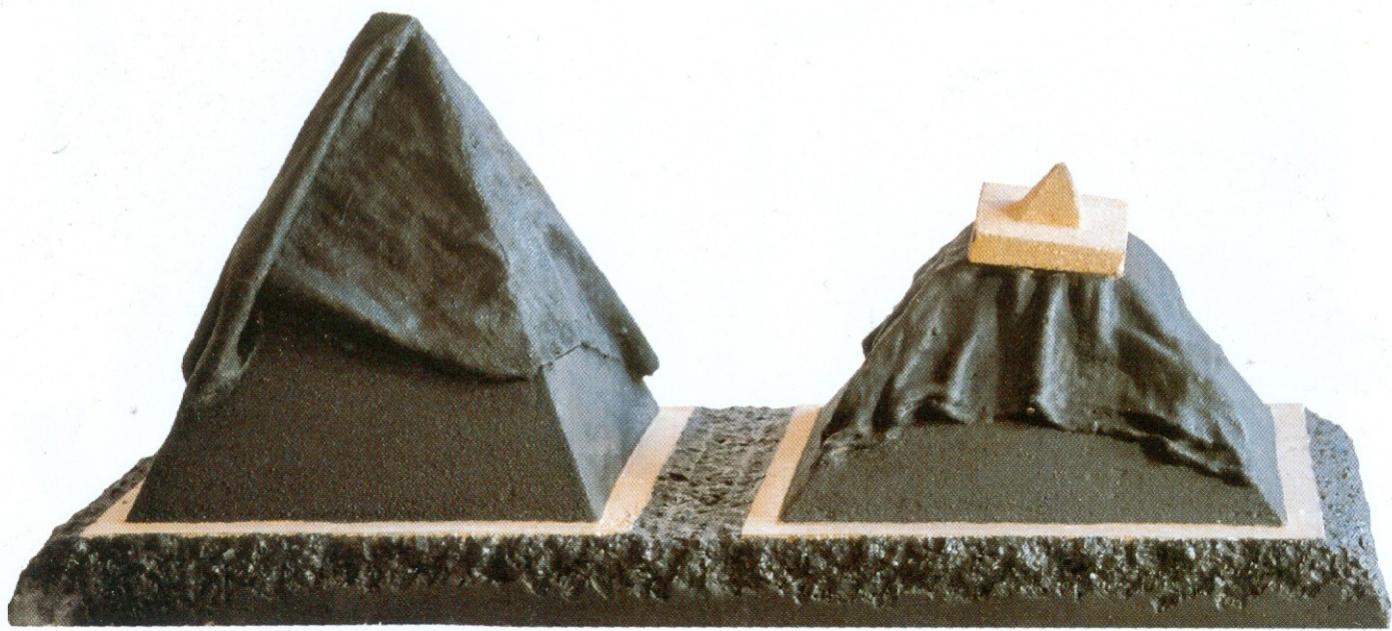
Споменик за П. М. или за Р. М.
из циклуса „Тајне“, 1983,
полиестер, 25 x 26 x 21 см

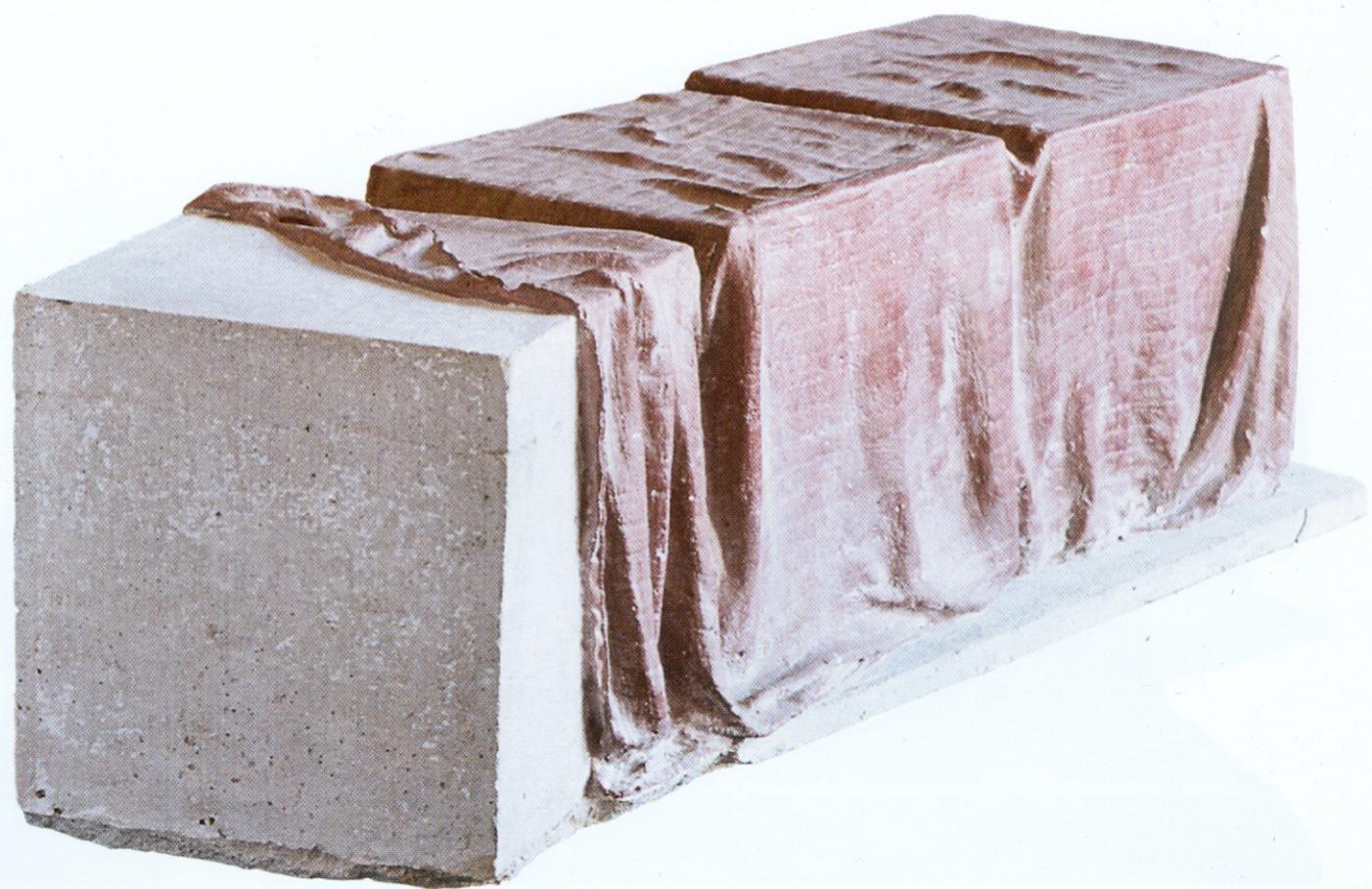
Из циклуса „Тајне“, 1982,
комбиновани материјали,
90 x 30 x 22 цм

Две пирамида
из циклуса „Тајне“, 1986,
бојени бетон, 58 x 25 x 28 цм

Из циклуса „Тајне“, 1986,
бојени бетон, 68 x 25 x 21 цм

Из циклуса „Тајне“, 2003,
гипс, 56 x 25 x 33 см

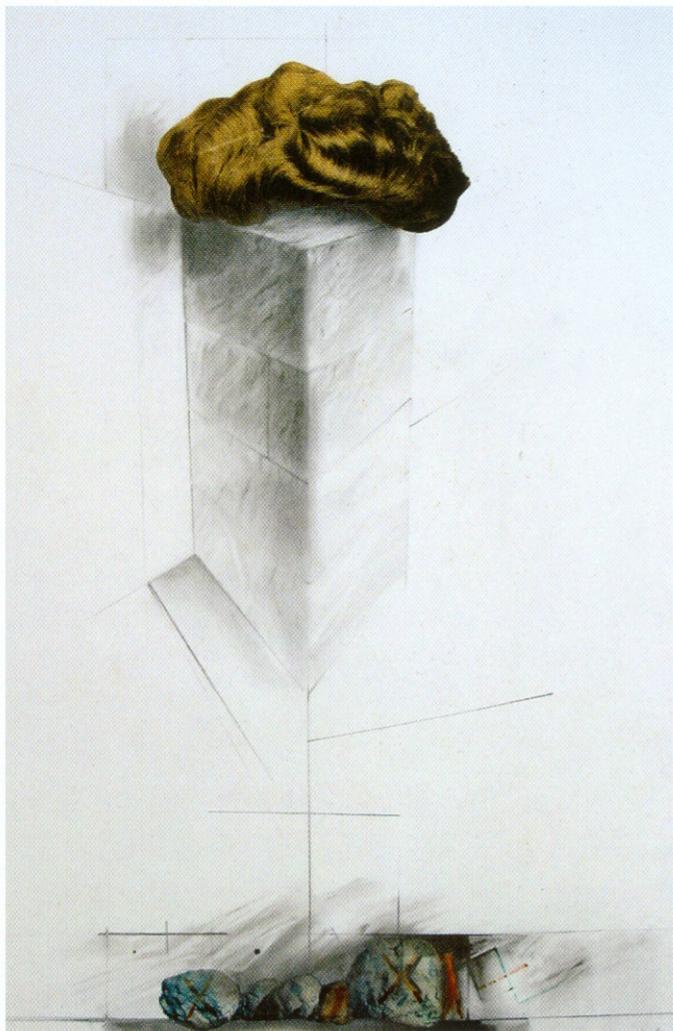

Витрина из циклуса „Тайне“, 1990,
дрво, полиэстер, стакло, 46 x 18 x 46 см

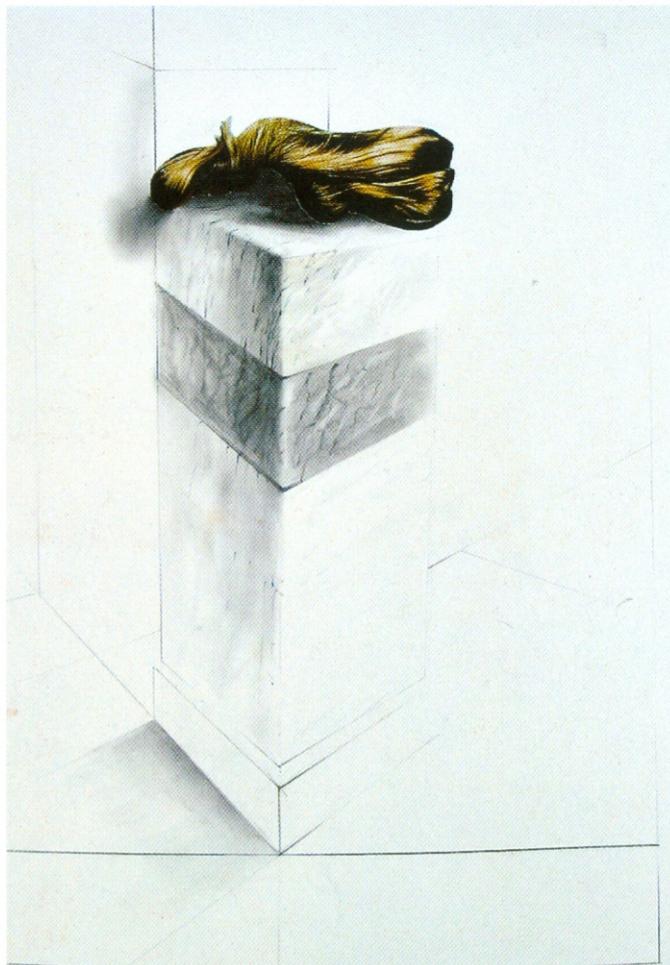

Постамент и цицела, 1983,
оловка и коллаж, 36 x 26 цм

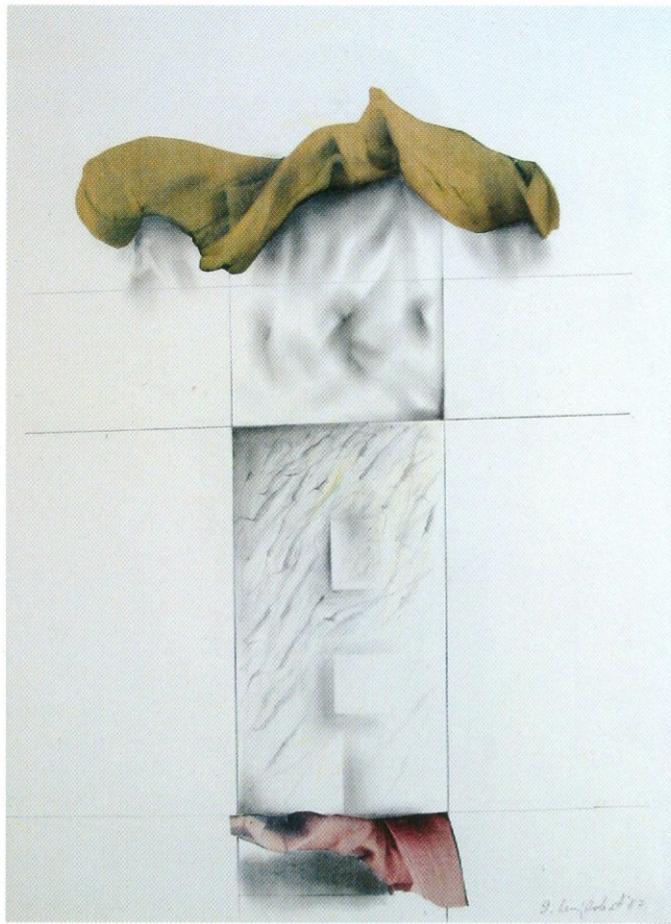
Два постамента, 1983,
оловка и коллаж, 50 x 36 цм

Постамент с периком, 1983,
оловка и коллаж, 55 x 34 цм

Постамент с праменовимава, 1983,
оловка и коллаж, 55 x 34 цм

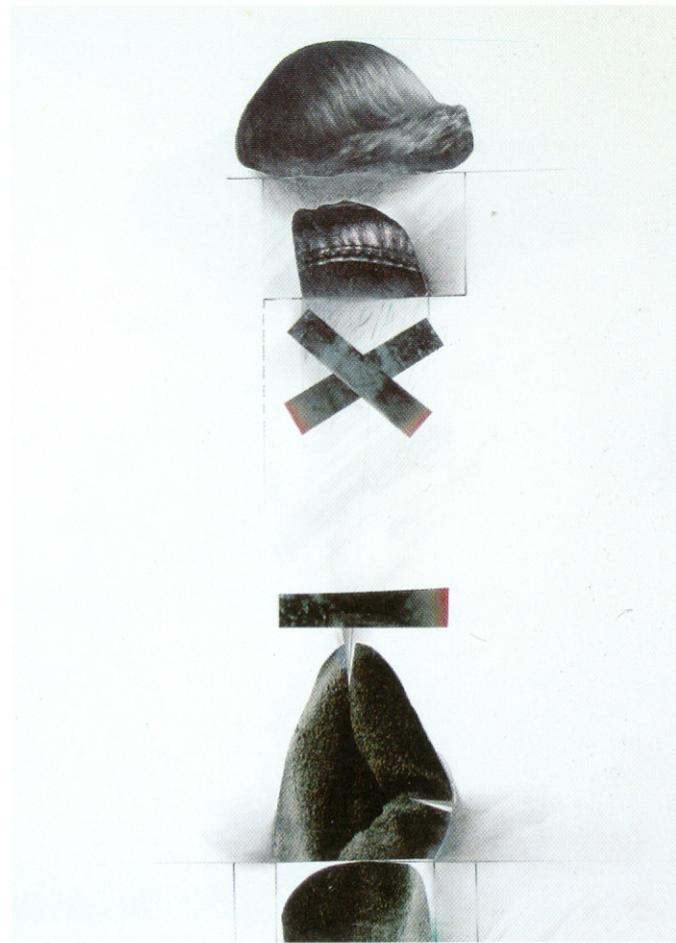
Без назва, 1983,
оловка и коллаж, 55 x 34 цм

Без назва, 1983,
оловка и коллаж, 50 x 34 цм

Угао са постаментима, 1985,
оловка и колаж, 55 x 34 цм

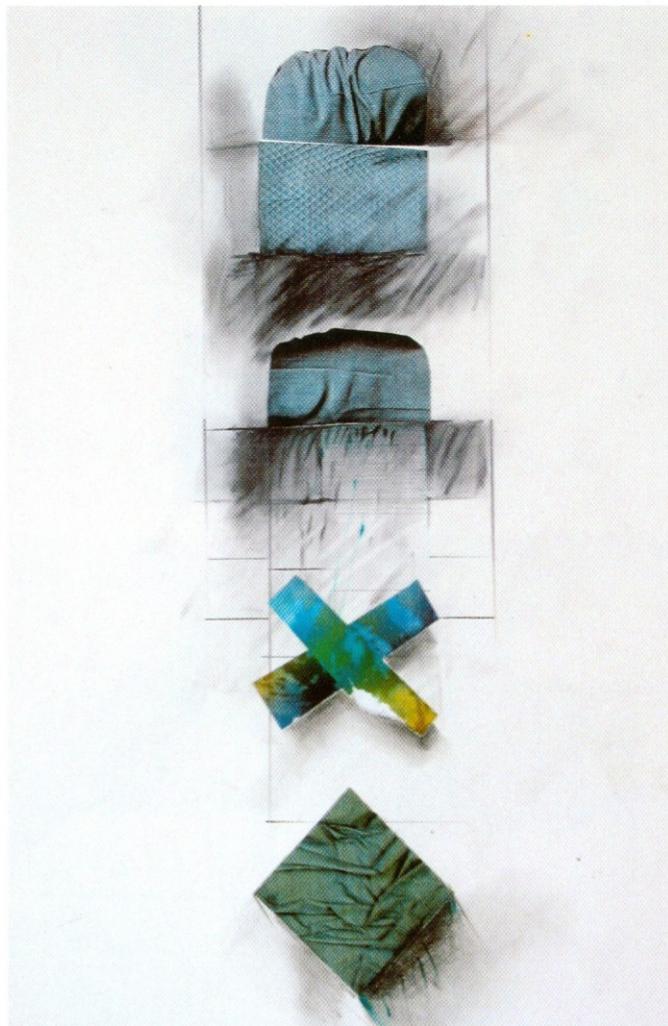

Црни облицци, 1983,
оловка и колаж, 34 x 26 цм

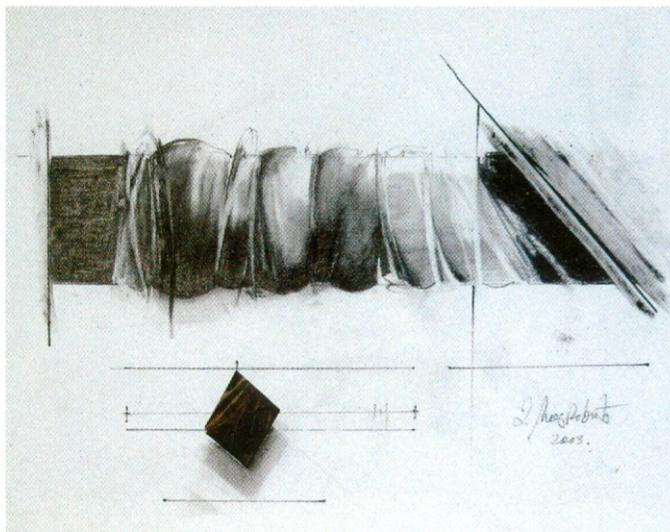
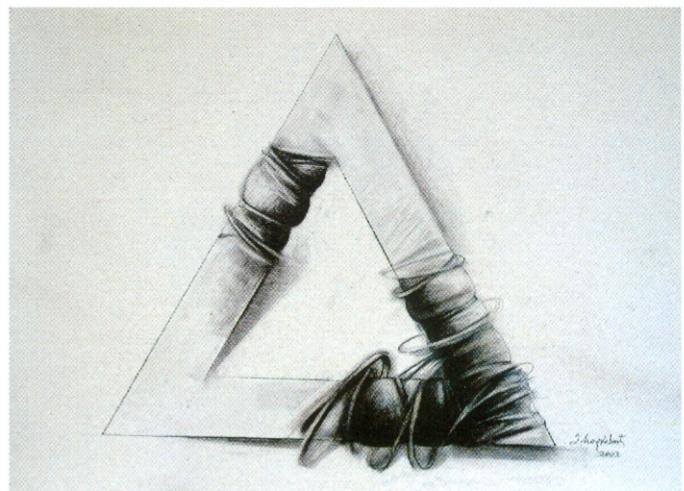
Дресер, 1985,

Л. Каганец

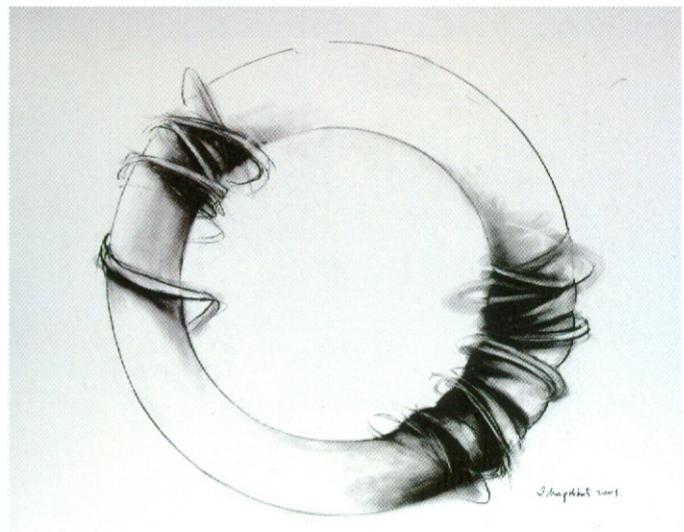

Плави облици, 1983,
оловка и коллаж, 36 x 26 см

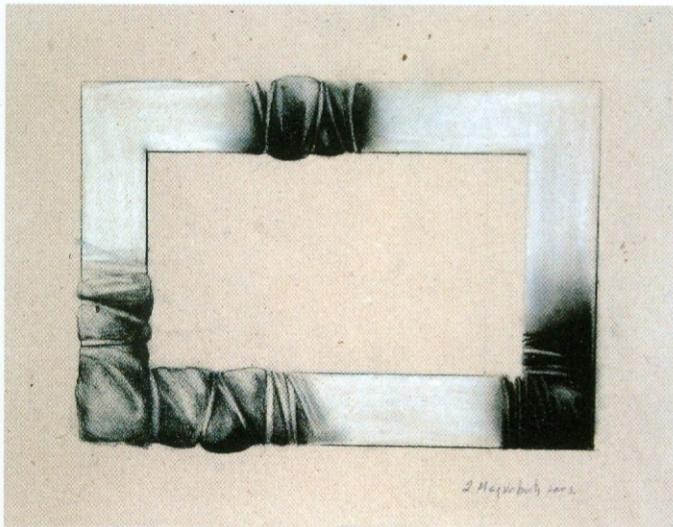
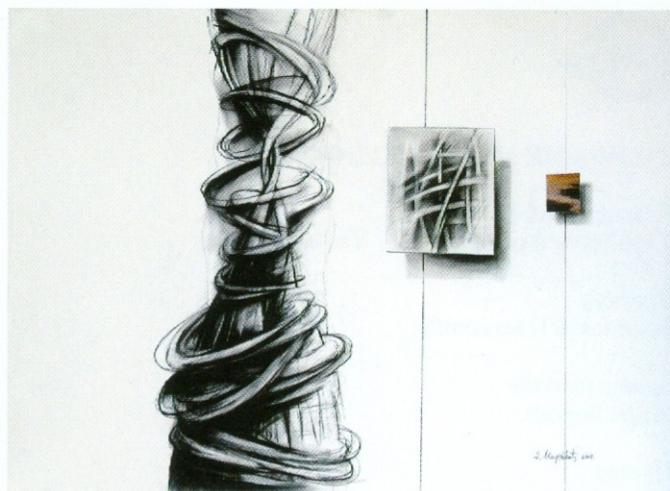
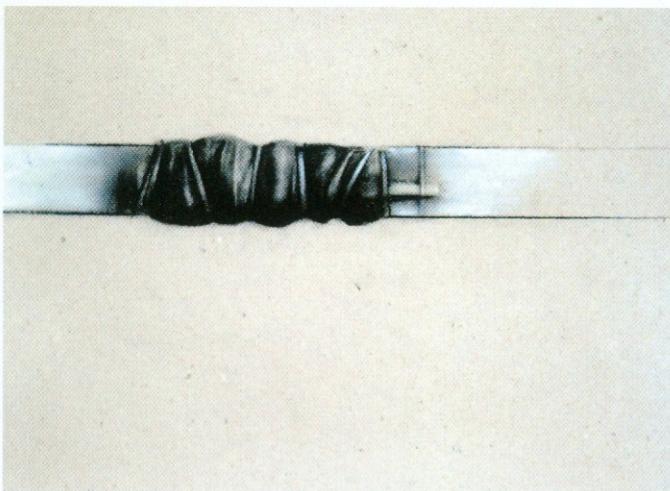
Дресер, 1985,
репринт и олово, 40 x 30 см

Без назива, 2003,
црна кревда, 36 x 26 цм

Троугао, 2003,
црна кревда, 70 x 50 цм

Хоризонтиала, 2003,
црна креда, 42 x 31 цм

Правоугаоник, 2003,
црна креда, 42 x 31 цм

Вертикалa, 2003,
црна креда, 70 x 50 цм

ЗАВИЧАЈНИ МУЗЕЈ ЈАГОДИНА

Драгослав Марковић
Скулптуре и цртежи

Уредник
Бранислав Цветковић

Автор текста
Мира Бојкић

Превод
Микица Вуловић

Графички дизајн
Слободан Штетић

Штампа
Колор прес, Лапово

Тираж
400 примерака

фебруар, 2004

СИР - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

730.071.1:929 Марковић Д. (084.12)
741.071.1:929 Марковић Д. (084.12)

МАРКОВИЋ, Драгослав
Драгослав Марковић - [скулптуре и цртежи] /
[автор текста Мира Бојкић]. - Јагодина : Завичајни
музей, 2004 (Лапово : Колор прес). 24 стр. : илустр. ; 24 cm

Тираж 400. - Драгослав Марковић : стр 2. - Скулптуре и
цртежи Драгослава Марковића : стр. 3-6. - Summary.

ISBN 86-902543-8-2

а) Марковић, Драгослав (1946-) - Каталози

COBISS.SR-TD 112459532

Страна 1.
Модел за скулптуру у простору, 1972
бојено дрво, 60 x 55 x 24

ЗАВИЧАЈНИ МУЗЕЈ

ЈАГОДИНА, 2004